

Motion till riksdagen 2005/06:Ub593

av **Inger Davidson m.fl. (kd)**

Elever i behov av särskilt stöd

1 Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om vikten av tidiga stödinsatser för barn i behov av särskilt stöd.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om rätten att överklaga beslut om särskilt stöd.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att stärka samarbetet runt elever i behov av särskilt stöd.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att återinföra specialläroutbildningen.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om personalens kompetens.
6. Riksdagen beslutar att ge föräldrar inflytande över särskoleplaceringar i enlighet med nu gällande försöksverksamhet.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om högre kvalitet i undersökningar som leder till särskoleplacering.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om rätten till omprövning av särskoleplacering.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att placering av barn i särskola inte får styras av resursbrist i grundskolan.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en tydligare reglering kring vilka bedömningar och diagnoser som skall ligga till grund för särskoleplacering.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att undanröja de hinder som finns för särskoleelevers fortsatta utbildning.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om Carlbeckkommittén och betydelsen av särskolan som egen skolform.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en utredning rörande utbildningen för de s.k. bokstavsbarne.

Fel! Okänt namn på

14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om rätten till utbildning vid särvox.
15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om verksamheten vid Specialpedagogiska institutet.
16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om behoven av specialskolor för funktionshindrade barn.
17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om Eke- och Hällsboskolan.
18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om Skolverket som tillsynsmyndighet för fristående skolor för funktionshindrade.

2 Inledning

Varje människa är unik och har ett absolut och okränkbart värde. Det innebär också att alla människor har rätt att få del av samhällets resurser för att kunna utvecklas efter sin förmåga. Vissa grupper i samhället har svårare att göra sina röster hörda. Därför är det särskilt viktigt att hänsyn tas till dem så att de får sina rättigheter tillgodosedda. En sådan rättighet är utbildning.

Kristdemokraterna anser att ett mål för skolan bör vara att varje barn ska ha rätt att utvecklas så långt det är möjligt efter sin förmåga. För vissa barn kan det innebära att de ska stimuleras att nå mycket längre än vad skolans kursplaner kräver och för andra kan det innebära att extra stöd behövs för att de ska nå fram till de lägst ställda målen. Inget barn ska hindras i sin utveckling utan skolan ska ge varje elev det stöd och den stimulans som han eller hon behöver.

Elever med behov av särskilt stöd är inte en tydligt avgränsad grupp utan de flesta elever har någon gång under sin skoltid behov av extra stöd. Behoven är därför lika många och varierande som det finns elever. Vissa grupper av elever har ändå av olika anledningar större behov än andra och det är de barnen vi vill lyfta fram i den här motionen. Det kan vara barn med olika former av funktions- och rörelsehinder, utvecklingsstörning eller som av andra anledningar har särskilt svårt att nå upp till skolans kunskapsmål.

3 Förbättrat stöd för elever med särskilda behov

Alltför många elever som är i behov av särskilt stöd anser att de inte får det stöd som de behöver och har rätt till. Många föräldrar vittnar om en lång kamp med skolledare och kommuner för att få stöd och extra resurser till sitt barn. Enligt skollagen har alla elever rätt att få tillräckligt stöd för att nå skolans mål men verkligheten ser annorlunda ut. Kommunernas ansträngda ekonomi är ofta förklaringen till att stöd uteblir eller är otillräckligt. Samhället

måste ta ett större ansvar för barn i behov av särskilt stöd eftersom ett barns skolgång är avgörande för hans eller hennes hela framtid.

3.1 Tidiga stödinsatser

För de allra flesta elever är det möjligt att nå skolans mål. En förutsättning är dock att skolan redan under de första skolåren uppmärksammar och ger det stöd som eleverna behöver. Annars riskerar de att komma efter redan från början och de bristerna är mycket svåra att kompensera senare under skolgången. Små undervisningsgrupper är en annan förutsättning för att lärarna ska ha möjlighet att identifiera vilka särskilda behov eleverna har men även de nationella proven kan vara ett stöd för lärare att upptäcka om en elev riskerar att inte nå målen. Därför bör de nationella proven i årskurs två vara obligatoriska.

3.2 Rätt för elever att överklaga beslut om särskilt stöd

En målsättning med den nya skollag som just nu bearbetas av regeringen är att stärka elevernas rättssäkerhet. Bland annat föreslås i denna en rätt för elever och föräldrar att överklaga beslut om särskilt stöd eller åtgärdsprogram. Regeringen anser dock att möjligheten till överklagande enbart ska gälla lagligheten i besluten, dvs. om beslutet är taget på rätt sätt inte innehållet i beslutet. Vi anser att det är otillräckligt. Rätten att överklaga måste även gälla innehållet i besluten eftersom det är där de stora problemen ligger idag. Vi anser, liksom Skollagskommittén, att beslut om åtgärdsprogram ska kunna överklagas genom förvaltningsbesvär.

3.3 Stärk samarbetet runt elever i behov av särskilt stöd

Samarbete är av avgörande betydelse för alla barn med behov av särskilt stöd. Föräldrarna och personalen i skolan, sjukvårdspersonal, talpedagoger, audiologer, socialtjänsten och andra som på olika sätt är engagerade i barnet. De har tillsammans god kunskap om eleven och kan utforma de bästa möjligheterna för barnets skolgång. Det är viktigt att eleven själv aktivt engageras i detta samarbete och får komma med önskemål och synpunkter om vilka insatser som ska göras. I detta sammanhang bör också speciallärarnas och specialpedagogernas kompetens betonas.

Fel! Okänt namn på

3.4 Återinföra utbildningen av speciallärare

När den nya lärarutbildningen infördes försvann utbildningen för speciallärare. Istället infördes en utbildning för specialpedagoger. Specialpedagogerna ska till skillnad från speciallärarna huvudsakligen fungera som handledare för de övriga lärarna när de ska arbeta med elever med olika typer av inlärningsproblem. Vi anser att denna förändring skapade en kompetensbrist. Det saknas idag lärare som är specialiserade på att arbeta med elever med särskilda behov på det sätt som speciallärarna gör. Vi vill därför inom lärarutbildningen återinföra en speciallärarutbildning.

3.5 Stärk kompetensen hos personalen

Forskningen visar att lärarnas kompetens är den mest avgörande faktorn för elevernas resultat i skolan och det gäller särskilt elever i behov av särskilt stöd. Därför är det anmärkningsvärt att Skolverket i en analys som presenterades i dagarna konstaterar att det oftast är den minst kvalificerade personalen som får ta ansvar för eleverna i behov av särskilt stöd (dnr 2002:1884). Skolverket konstaterar att "elever med funktionshinder och skolsvårigheter många gånger hänvisas till en undervisning som leds av icke-pedagogiskt utbildad personal, t.ex. elevassistenter". Sammantaget konstateras att "undervisningen av elever med svåra förutsättningar inte sällan genomförs av den minst kvalificerade personalen". Detta är oacceptabelt. Elever i behov av särskilt stöd har behov av och rätt till en kvalificerad undervisning. Därför måste verksamheten också genomföras av pedagogiskt utbildad personal, gärna speciallärare.

4 Särskolan

Särskolan (träningsskolan, grundsärskolan och särskild vuxenutbildning) är en skolform som är speciellt anpassad för barn och vuxna med olika grad av utvecklingsstörning. Redan 1944 fick lätt utvecklingsstörda barn och ungdomar i Sverige rätt till utbildning men då i begränsad omfattning. Sedan dess har utvecklingen inneburit allt större likheter och allt mer samarbete mellan särskolan och grundskolan. Målet har varit och är att särskolans elever ska få en utbildning som är så lik grundskolan som möjligt. Denna integrationssträvan fick ett totalt genomslag när särskolorna kommunaliserades mellan 1988 och 1996. Ambitionen var att särskolans position som en skolform jämsides med andra skolformer skulle stärkas och att utbildningsaspekten skulle bli mer dominerande. Genom kommunaliseringen skulle även ett ökat samarbete med den kommunala grundskolan underlättas. Den utvärdering av reformen som gjordes 1998 visade att effekterna varit i huvudsak positiva.

4.1 Ökat föräldrainflytande över särskoleplaceringar

Under en försöksperiod har föräldrarnas godkännande krävts vid en särskoleplacering. Försöket har varit positivt och har förlängts flera gånger. Skolverket har föreslagit att denna ordning ska permanentas och det förslaget tillstyrktes även av den s.k. Carlbeckkommittén (se nedan). Kristdemokraterna anser att ett ökat föräldrainflytande är en självklar och positiv förändring som bör permanentas. Föräldrarna ska alltid ha det slutgiltiga avgörandet över sina barns skolgång. Det gäller lika väl för särskolan som grundskolan. För att beslutet ska fattas på goda grunder krävs dock att föräldrarna har god tillgång till information om vad beslutet innebär för barnet både under och efter skoltiden.

4.2 Rätt till omprövning av särskoleplacering

I skollagens första kapitel femte paragrafen står att ”för barn och ungdomar som inte kan gå i grundskolan och gymnasieskolan på grund av att de är utvecklingsstörda finns särskolan”. Ansvaret för att pröva om ett barn kan tas emot i särskolan ligger på särskolans styrelse. Det finns inga närmare regleringar om hur dessa prövningar ska gå till, men det vanliga är att besluten grundar sig på pedagogiska, psykologiska och i vissa fall medicinska utredningar. Skolverket har i flera fall kritiserat kommunerna för bristande kvalitet i utredningarna och vi anser att det är nödvändigt att Skolverket noggrant granskar denna fråga som en del i den nationella utbildningsinspektionen.

Brister i utredningarnas kvalitet är inte det enda problemet med det nuvarande systemet. Någon naturlig omprövning av beslutet efter några år finns inte, inte ens av de barn som ligger i gränzonen för en särskoleplacering. Det finns inte heller någon rättighet för föräldrarna att få sitt barns placering omprövat. Endast i de fall då föräldrar aktivt kräver en omprövning sker en sådan. Vi anser att en naturlig omprövning av särskoleplaceringen bör införas, särskilt för de barn som ligger i gränzonen. Vidare bör rutinerna för inskrivningen ses över och ett regelverk tas fram där det tydligt anges vilka barn som har rätt till särskola och vilka bedömningar och diagnoser som ska ligga till grund för placeringen.

4.3 En ökning av elever i särskolan

Under 1990-talet och fram till idag har antalet barn i den obligatoriska särskolan mer än fördubblats. Ökningen har stegrats mot slutet av perioden och även om den varit som störst i grundsärskolan har ökningen varit stor även i gymnasiesärskolan. Det finns all anledning att fråga sig vad den dramatiska ökningen beror på. Den kan inte förklaras med en ökning av antalet utvecklingsstörda barn. Skolverket har i sin rapport *Hur särskild får man vara utrett* vad som kan ligga bakom och finner ett flertal bidragande faktorer.

Fel! Okänt namn på

Skolverket lyfter fram kommunaliseringen av särskolan som en möjlig förklaring. De menar att kommunaliseringen inneburit naturligare kontakter mellan skolformerna och utökade kunskaper om särskolan som utbildningsalternativ, vilket underlättat överflyttning av elever. En annan faktor är det nya målrelaterade betygssystemet som på ett tydligare sätt visar vilka elever som inte uppnår grundskolans kunskapskrav. Denna faktor kan också förklara det ökande antal överflyttningar som sker sent i barnets skolgång.

Skolverket lyfter i sin analys även fram ytterligare två faktorer och dessa bör ses på med stort allvar. För det första konstaterar Skolverket att i och med att de flesta kommuner fått egen särskola har antalet personer som är involverade i utredningar kring särskoleplacering ökat kraftigt. Många av dessa har ingen tidigare erfarenhet av särskoleplaceringar, vilket kan påverka deras beslut. För det andra konstateras att under en tid då kraftiga nedskärningar har gjorts på skolans område har resurserna till stödundervisning och extrahjälp till svaga elever minskat. Att då placera eleven i särskola kan vara en ekonomisk lösning på problemet. Många föräldrar vittnar om att skolan framhållit att det enda sättet för deras barn att få hjälp är särskoleplacering.

Kristdemokraterna anser att placering i särskola aldrig får bli en resursfråga. Barns rätt och möjlighet till utbildning måste alltid utgå från det enskilda barnets unika behov och förutsättningar.

4.4 Nya grupper i särskolan

Ökningen av antalet barn i särskolan har också inneburit att nya grupper kommit in i särskolan. I många kommuner tolkas begreppet utvecklingsstörning allt vidare och till exempel barn med olika sociala handikapp som adhd, damp och Asperger placeras allt oftare i särskolan. Denna utveckling är oacceptabel. Särskolan ska vara en skolform för barn och ungdomar med utvecklingsstörning. Därför måste det finnas tydliga riktlinjer för vilka diagnoser och bedömningar som ska ligga till grund för särskoleplacering. Särskolan får inte bli en skola för alla barn som av olika anledningar har det svårt i skolan.

4.5 Livslångt lärande

Att gå i särskola är för många barn och ungdomar ett gott alternativ. Det innebär dock konsekvenser för barnets framtid. En elev med betyg från särskolan får inte gå vidare till gymnasieskolans nationella program utan kan enbart fortsätta inom gymnasiesärskolan. Mot bakgrund av den stora ökningen av antalet särskoleelever är det ett mycket olyckligt faktum. I och med att det allt oftare är barn utan allvarlig utvecklingsstörning som placeras i särskola hindras barn som har den intellektuella förmågan att klara en gymnasieutbildning från att gå den. Ett särskolebetyg innebär också större svårigheter att komma ut på arbetsmarknaden.

Vi anser att de hinder som finns för särskoleeleverna att fortsätta sin utbildning måste tas bort. Det får inte vara omöjligt för en särskoleelev att gå på

ett nationellt gymnasieprogram om eleven har den kompetens som krävs. Det måste alltid vara den enskilda individens förmåga och inte formella regelverk som avgör möjligheten till utbildning. Möjligen skulle någon form av prov eller färdighetstest kunna användas. Detta blir särskilt viktigt mot bakgrund av att även elever med andra handikapp än utvecklingsstörning placeras i särskolan, elever som i vissa fall med extra stöd skulle klara av ett nationellt program i gymnasiet.

4.6 Carlbeckkommittén

I oktober 2004 presenterade den parlamentariska Carlbeckkommittén sitt slutbetänkande. Syftet med utredningen var att föreslå hur den framtida utbildningen för barn och vuxna med utvecklingsstörning ska utformas. Till en början fick kommittén ett öppet mandat att utreda huruvida särskolan skulle vara kvar eller helt integreras i den övriga skolverksamheten. Efter en hel del kritik, bland annat från Kristdemokraterna, gjorde utbildningsministern en helomvändning. Via ett tilläggsdirektiv beslutades att utredningen skulle inrikta sitt arbete mot att särskolan ska finnas kvar som särskild skolform. Kommittén ignorerade dock delvis de nya direktiven och förslagen innebär att särskolan på sikt ska upphöra som egen skolform.

Kristdemokraterna anser att särskolan har en viktig roll att fylla även i framtiden. Alla barn kommer inte att kunna integreras i grundskolan. Att lägga ner särskolan som egen skolform tror vi kommer att drabba en grupp mycket utsatta barn. Dessutom anser vi att det är högst anmärkningsvärt att kommittén på detta sätt gick emot de direktiv de fick.

5 Bokstavsbarne

De så kallade bokstavsbarne är en grupp som uppmärksammats mycket under de senaste åren. Frågor om adhd, damp och Asperger har diskuterats bland politiker, forskare och i medierna. Kännetecknande för dessa barn är att deras handikapp i första hand är socialt och begränsar deras förmåga att hantera relationer till andra människor. Koncentrationssvårigheter och hyperaktivitet är andra kännetecken. Antalet barn med denna typ av störning har ökat kraftigt under senare år. Vad det beror på råder det delade meningar om men klart är att barnen finns och att skolan måste möta dessa barns särskilda behov.

5.1 Hör inte hemma i särskolan

Som Skolverkets utredning om särskolan visar står bokstavsbarne för en stor del av ökningen i särskolan. Det är olyckligt. Särskolan är till för barn med en utvecklingsstörning, barn som saknar den intellektuella förmågan att klara

Fel! Okänt namn på

grundskolan. Bokstavsbarne tillhör oftast inte denna kategori. De har ofta hög intellektuell kapacitet men saknar förmåga till socialt samspel med andra, vilket får återverkningar på kunskapsinhämtningen. Självklart ska inte dessa barn placeras i särskolan.

5.2 Nya metoder behövs

I Sverige har vi utvecklat goda vägar att möta barn som har låg intellektuell förmåga. Vi saknar dock alternativ för de barn som har brister i sin förmåga i kommunikationen och samspelet med andra. Vi måste därför utveckla metoder och former för att möta även dessa barns individuella behov. Det kan till exempel behövas satsningar på små undervisningsgrupper inom grundskolans ram. I flera kommuner finns goda exempel på detta. Det kan innebära att barnen får undervisning i särskilda undervisningsgrupper på ett sätt som är särskilt anpassat efter deras behov. Det handlar ofta om små grupper och en lugnare miljö med färre störningsmoment. Det är viktigt att de goda erfarenheterna från denna undervisning tas till vara och sprids. Kommunerna måste också vara beredda att göra satsningar på detta område.

Vi vill i detta sammanhang lyfta fram Institutet för handikappvetenskap vid Linköpings och Örebro universitet. Forskningsinstitutet som har ett internationellt renommé bör i större utsträckning tas tillvara för att förbättra utvecklingen av utbildning för funktionshindrade och utvecklingsstörda i hela landet. Kristdemokraterna anser att en utredning bör tillsättas för att se över behoven på detta område.

6 Särsvux

Särsvux är en egen utbildningsform som följer samma läroplan som gymnasieskolan och den kommunala vuxenutbildningen. Däremot har särsvux egna kursplaner och timplaner. Utbildningen vänder sig till vuxna utvecklingsstörda som gått särskola och vill komplettera sin utbildning.

6.1 Lika rätt till utbildning

Rätten till utbildning gäller inte alla. Vuxna som har gått i särskola som barn har inte samma rätt till grundläggande utbildning som andra vuxna. Detta är en brist i den svenska skollagstiftningen som uppmärksammades av Kunskapslyftskommittén i dess slutbetänkande "Kunskapsbygget 2000" (SOU 2000:28) men som regeringen valt att ignorera. Vi kristdemokrater anser att detta är en diskriminering av en grupp medborgare. Rätten till grundläggande utbildning bör gälla alla. Regeringen har tidigare sagt att en utbyggnad av särsvux ska äga rum i den takt som tillgången på personal medger. De avsätter

dock inte några resurser för att utbilda mer personal och ger inga förslag på hur fler lärare ska lockas till utbildningen.

7 Skola för barn med funktionshinder

Det finns uppenbara problem för elever med olika typer av funktionshinder att få en utbildningssituation som är anpassad efter deras behov. Det gäller personligt stöd i form av stödundervisning, assistans, tolktjänst för döva och förflyttning till och från utbildningslokalerna. Dessa problem måste lösas. Människor med funktionshinder av olika slag ska ha likvärdiga möjligheter och samma rätt till en högkvalitativ utbildning som övriga medborgare. Det är den studerandes intresse och inte tillgången till särskilt stöd som ska styra den studerandes val av utbildning. Den enskilda individens behov ska alltid tillgodoses utifrån vars och ens förutsättningar.

7.1 Specialpedagogiska institutet

Från den 1 juli 2001 finns Specialpedagogiska institutet. Institutet innefattar det som tidigare var SIH (Statens institut för handikappfrågor i skolan), ett antal resurs- och kunskapscenter runt om i landet samt vissa av landstingens hörselvårdskonsulenter. Resurscentren ligger spridda över landet och erbjuder träning och utredning av enskilda barn och information och utbildning till föräldrar och skolpersonal.

Specialpedagogiska institutet ska ge specialpedagogiskt stöd till barn och ungdomar med funktionshinder. Till skillnad från den tidigare verksamheten inom SIH som var inriktad på att ge stöd till enskilda barn och föräldrar, är Specialpedagogiska institutets verksamhet framför allt inriktad på stöd till kommunerna för att de i sin tur ska kunna möta behoven hos elever med funktionshinder. Skolverket har i en analys nyligen (dnr 2002:1884) konstaterat att detta i en övergångsfas inneburit en kompetensbrist och att det råder osäkerhet hos enskilda vart de ska vända sig.

Det har även framkommit kritik mot institutets verksamhet när det gäller de så kallade resurscentren. Institutet har till ansvar att informera föräldrar och andra om möjligheten att för funktionshindrade elever få såväl stöd som undervisning vid resurscentren. Många anser att denna information inte sprids i tillräcklig omfattning och att föräldrar därför är omedvetna om den hjälp som finns att få, vilket i slutändan drabbar det funktionshindrade barnet.

Kristdemokraterna anser att det är positivt med en sammanhållen myndighet med samlad kompetens kring arbetet med funktionshindrade barn men anser att det finns anledning att ifrågasätta om institutet idag uppfyller det uppdrag de har. Vi anser att regeringen bör inbjuda olika intresseorganisationer som Hörselskadades riksorganisation, Synskadades riksförbund, Afasiförbundet, Förbundet funktionshindrade med läs- och skrivsvårigheter, Handikappombudsmannen med flera att komma med åsikter om hur Specialpeda-

Fel! Okänt namn på

gogiska institutets verksamhet bör förbättras. Dessa åsikter som framförs bör sedan leda till förändringar i regleringsbrevet till institutet.

7.2 Specialskolor

Barn med syn- eller hörselskador eller med en allvarlig språkstörning kan få möjlighet att gå i någon av landets sex specialskolor. Specialskolorna är till för att möta behoven hos de barn som har så pass grava funktionshinder att de inte klarar att integreras i en vanlig klass. Specialskolan har ett utökat ansvar för sina elever i förhållande till andra skolor exempelvis för fritidsaktiviteter, resor med mera.

Utgångspunkten för regeringens politik är att specialskolorna ska ta emot allt färre barn. Barn och ungdomar med funktionshinder ska så långt som möjligt erbjudas anpassad utbildning i sin hemkommun. Statens insatser för de funktionshindrade ska i framtiden främst riktas mot att stödja kommunerna för att öka deras förutsättningar att klara uppgiften med de funktionshindrades skolgång. Kristdemokraterna instämmer i att det är varje kommuns uppgift att ansvara för att alla innevänares primära behov tillgodoses. Vi anser dock att frågan är mer komplicerad än så. Vissa kommuner kommer att klara av uppgiften medan andra med säkerhet inte kommer att göra det. Osäkerhetsmomentet blir alltför stort eftersom många kommuner saknar kompetens och ekonomiska resurser för att tillgodose de funktionshindrades behov. Integration riskerar att istället leda till segregation när funktionshindrade elever som integreras i en vanlig klass inte får tillräckligt stöd och hjälp. Som exempel kan nämnas att Hörselskadades riksförbund i en undersökning konstaterat att var femte hörselskadad elev som går integrerad i vanlig klass sällan eller aldrig hör vad deras klasskamrater säger i klassrummet. Detta är naturligtvis ohållbart.

Staten måste ta ett ökat ansvar för elever med funktionshinder. Det handlar både om att ge stöd och hjälp till de kommunala skolor som har funktionshindrade barn integrerade i verksamheten, till exempel genom utformning av särskilda hörselklasser eller liknande för barn med andra handikapp och att garantera att det finns tillräcklig tillgång till statliga specialskolor för de barn och föräldrar som så önskar. Familjernas önskemål ska vara vägledande inte politiska principer om integrering till varje pris.

7.3 Ekeskolan och Hällsboskolan

När Specialpedagogiska institutet skapades slogs ett antal tidigare myndigheter samman. Två av dessa var Ekeskolan i Örebro och Hällsboskolan i Sigtuna som förvandlades från specialskolor till så kallade resurscenter. Det är positivt att skolornas erfarenhet av arbete med barn med grava funktionshinder tas tillvara och att kunskapen sprids till andra. Beslutet innebar dock även att de fasta skoldelarna lades ner. På Ekeskolan handlade det om utbildning för synskadade, döva/hörselskadade och utvecklingsstörda och på Hällsboskolan

undervisning för talskadade, döva/hörselskadade och beteendestörda barn och ungdomar. Nedläggningen innebär att de som har börjat sina studier på dessa skolor får slutföra dem men inga nya intagningar ska ske. Nedläggningsbeslutet är en följd av regeringens intention att integrera ett större antal funktionshindrade barn i kommunala grund- och gymnasieskolor.

Kristdemokraterna har redan från början varit emot beslutet om nedläggning. Vi befarrar att beslutet kommer att innebära att många elever med multihandikapp inte kommer att få den hjälp de behöver. Att undervisa elever med multihandikapp ställer oerhört stora krav på lärarnas pedagogiska kompetens och kunskap om tekniska hjälpmedel. Den kompetensen och kunskapen finns inte i kommunerna, vilket kommer att innebära sämre undervisning för de funktionshindrade. Många elever har också känt en trygghet i att få gå i en skola tillsammans med andra med liknande funktionshinder. Den gemenskap och trygghet det skapar ska inte underskattas. Framför allt bör eleverna och deras föräldrar få avgöra vad som är bäst.

Socialdemokraternas beslut att lägga ner Eke- och Hällsboskolorna har skapat stor oro. Denna oro har inte lindrats av att regeringen varit otydlig bland annat vad gäller så kallad visstidsvistelse. Eleverna ska enligt de nya reglerna för resurscentret kunna komma dit för visstidsvistelse. Frågan om hur lång en visstidsvistelse ska kunna vara har vållat stor tveksamhet och kritiken har varit massiv. Hela diskussionen har nu landat i att en visstidsvistelse i princip kan vara hela skolgången men med ständig omprövning. Varför bygga in en sådan osäkerhet som en omprövning innebär när det i praktiken blir en fast skolgång för de elever som har störst behov. Vår kritik mot nedläggningen av de fasta skoldelarna har varit och är berättigad.

Än så länge är verksamheten aktiv eftersom många elever fortfarande går kvar även om det inte tas in några nya. Därför är det fortfarande möjligt att starta upp de fasta skoldelarna. Det viktigaste är att hänsyn tas till barnens och föräldrarnas önskemål och att de som önskar ska kunna få sin utbildning huvudsakligen förlagd vid skolorna. Vi vill därför att Eke- och Hällsboskolorna åter ska klassificeras som statliga specialskolor. Vi överför därför anslaget för verksamheten från Specialpedagogiska institutet till Specialskolemyndigheten och tillför dessutom 30 miljoner kronor för denna verksamhet 2006.

7.4 Dyslexi

Dyslexi har först på senare år erkänts som ett vedertaget funktionshinder och fortfarande har elever med detta handikapp svårt att hävda sina rättigheter. Ofta är föräldrarnas engagemang avgörande för hur omfattande stödinsatser eleverna får av skolan. Detta är naturligtvis inte acceptabelt. Alltför få dyslektiska barn får tillräckliga stödinsatser. Kostnaden anses på många skolor vara alldeles för hög. Stödinsatserna måste förbättras och kvalitetssäkras.

Arbetet med dyslektiska barn underlättas om problemet upptäcks i tidig ålder. Det är därför viktigt att samarbetet mellan föräldrar, barnvårdscentral, sociala myndigheter, förskola och skola förbättras för att problemen ska kunna upptäckas tidigare. Dyslexi är ofta ärftligt, vilket gör samarbetet med

Fel! Okänt namn på

föräldrarna särskilt avgörande. Det är också nödvändigt att lärares kunskaper om detta funktionshinder förbättras. Det handlar såväl om kunskap om funktionshindret som om vilka stödmeter och hjälpmedel som finns. År 2003 presenterade utredningen om hjälpmedel för barn med funktionshinder sitt slutbetänkande Läromedel specifikt (SOU 2003:15). I denna finns flera förslag rörande bland annat samordning och kompetensutveckling som skulle ha betydelse för barn med dyslexi. I budgetpropositionen beskriver regeringen att de inrättat ett läromedelsråd vid Specialpedagogiska institutet. Detta är ett steg mot en ökad samordning av läromedelsinsatser för funktionshindrade. Vi hoppas dock att detta inte är det enda förslaget regeringen kommer att genomföra med utgångspunkt i utredningen.

8 Fristående skolor

Respekten för varje individs integritet kräver mångfald. Möjligheten att välja mellan olika skolor, statliga, regionala, kommunala eller fristående gör att fler kan finna en utbildning som passar just honom eller henne. För varje skola gäller att det centrala är undervisningens kvalitet och skolans förmåga att skapa en utvecklande och trygg miljö för eleverna. Vi menar att de fristående skolorna ska vara ett självklart inslag i skolväsendet. De stimulerar till pedagogisk och organisatorisk förnyelse, ökar flexibiliteten och leder till effektivare resursanvändning i alla skolor, offentliga såväl som fristående. En reell möjlighet att välja skola kommer därmed alla elever och hela svenska skolan till del. För Kristdemokraterna är föräldrarnas och elevernas perspektiv och önskemål utgångspunkten. Det är helt i överensstämmelse med ett antal internationella konventioner som Sverige skrivit under och som tillförsäkrar föräldrarna rätten till inflytande över sina barns undervisning. Det gäller till exempel Europakonventionen, som numera är svensk lag och FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna.

Alla ska således, oberoende av föräldrarnas ekonomiska standard, sitt eget funktionshinder eller andra särskilda behov, kunna välja en fristående skola. De fristående skolor som motsvarar specialskolan är en viktig del i den mångfald som eftersträvas av Kristdemokraterna. Normalt är Statens skolverk tillstånds- och tillsynsmyndighet för de fristående skolorna men regeringen har beslutat att styrelsen för Specialskolemyndigheten ska vara tillståndsmyndighet för fristående skolor för funktionshindrade. Detta är ytterligare ett exempel på en helt oförklarlig särbehandling av de funktionshindrade. Kristdemokraterna anser att Statens skolverk bör vara tillstånds- och tillsynsmyndighet för alla fristående skolor, men självklart i samråd med Specialskolemyndigheten.

Fel! Okänt namn på

Stockholm den 3 oktober 2005

Inger Davidson (kd)

Chatrine Pålsson (kd)

Rosita Runegrund (kd)

Kenneth Lantz (kd)

Gunilla Tjernberg (kd)

Olle Sandahl (kd)

Ulrik Lindgren (kd)

Sven Brus (kd)

Torsten Lindström (kd)

Dan Kihlström (kd)